

KELIAUTOJŲ SPORTAS

varžybų taisyklės

2007

LIETUVOS KELIAUTOJŲ SAJUNGA

**KELIAUTOJŲ SPORTO
VARŽYBŲ TAISYKLĖS**

2007 m.

TURINYS

KELIAUTOJŲ SPORTO VARŽYBŲ TAISYKLĖS	4
KELIAUTOJŲ DVIRAČIAIS VARŽYBŲ T A I S Y K L Ė S	11
KALNŲ TURIZMO TECHNIKOS VARŽYBŲ TAISYKLĖS	18
PĖSČIŪJŲ KELIAUTOJŲ VARŽYBŲ TAISYKLĖS	31
VANDENS KELIAUTOJŲ VARŽYBŲ TAISYKLĖS	36
KELIAUTOJŲ SPORTO TEISĖJŲ KATEGORIJŲ SUTEIKIMO KLASIFIKACINIAI REIKALAVIMAI	40

KELIAUTOJŲ SPORTO VARŽYBŲ TAISYKLĖS

1. Bendrieji nurodymai

1.1. Keliautojų varžybų esmė įveikti trasą su įvairiomis natūraliomis ir dirbtinėmis kliūtimis, užtikrinti saugą, spręsti taktinius bei techninius, orientavimosi vietovėje ar kitus uždavinius.

1.2. Keliautojų varžybos skirsomos į tarpvalstybines, Lietuvos, miesto ar regiono, kolektyvų arba klubų.

1.3. Varžybos organizuojamos pagal šias ir atskirų turizmo šakų varžybų taisykles bei konkretaus renginio nuostatus.

1.4. Varžybų rengėjas sudaro organizacinį komitetą, kuris :

1.4.1. sudaro varžybų ir renginių paruošimo ir organizavimo planą;

1.4.2. suderina varžybų vykdymą su atitinkamomis tos teritorijos organizacijomis;

1.4.3. tvirtina Vyriausiąją teisėjų kolegiją;

1.4.4. užtikrina reikiamą informaciją apie varžybas;

užtikrina materialinį-techninį, ūkinį, medicininį varžybų aprūpinimą, taip pat rūpinasi transportu;

1.4.5. paruošia varžybų inventoriaus ir transporto priemonių saugojimo vietas;

1.4.6. organizuoja dalyvių ir teisėjų apgyvendinimą, jų maitinimą ir medicininį aptarnavimą;

1.4.7. sprendžia saugos užtikrinimo klausimus.

1.5. Jei organizacinis komitetas nesudaromas, jo funkcijas atlieka varžybų rengėjas.

1.6. Jeigu atsiranda situacijų, gresiančių dalyvių saugai arba susidaro ypatinga situacija, varžybos turi būti atidedamos, o jau pradėtos varžybos - nutraukiamos. Sprendimus priima Vyriausioji teisėjų kolegija.

1.7. Varžybų rezultatus tvirtina Vyriausioji teisėjų kolegija.

2. Varžybų nuostatai

2.1. Nuostatus tvirtina varžybų rengėjas. Nuostatai neturi prieštarauti bendrosioms ir atskirų turizmo šakų varžybų taisyklėms.

2.2. Nuostatai turi būti išsiųsti tarpvalstybinių ir Lietuvos varžybų dalyviams

ne vėliau kaip prieš du mėnesius, o kitų - ne vėliau kaip prieš mėnesį iki varžybų.

2.3. Nuostatuose turi būti nurodyta: varžybų laikas ir vieta; rengėjas; reikalavimai dalyviams; varžybų programa ir sąlygos; finansavimas; paraiškos ir dalyvių registravimo tvarka; rezultatų nustatymas ir nugalėtojų apdovanojimas.

2.4. Nuostatus pakeisti ir papildyti turi teisę tik rengėjas arba jo atstovas, tai pranešdamas komandų vadovams prieš traukiant varžybų burtus.

3. Teisėjų kolegija

3.1. Teisėjų kolegiją skiria ir tvirtina varžybų rengėjas.

3.2. Teisėjų kolegijai priklauso: vyriausiasis teisėjas, jo pavaduotojai, vyriausiasis sekretorius, jo pavaduotojai, sekretoriai, trasų viršininkai, teisėjas inspektorius, vyresnieji teisėjai, trasos teisėjai, teisėjas informacijai, gydytojas ir komendantas.

3.3. Teisėjų kolegijai vadovauja Vyriausioji teisėjų kolegija: vyriausiasis teisėjas, jo pavaduotojai, vyriausiasis sekretorius, trasų viršininkai.

3.4. **Teisėjas** privalo:

3.4.1. žinoti ir vadovautis šiomis taisyklėmis ir varžybų nuostatais;

3.4.2. būti principingu, objektyviu, drausmingu.

3.5. Teisėjas neturi teisės:

3.5.1. būti komandos dalyviu arba vadovu;

3.5.2. teikti trasoje dalyviams pagalbą, išskyrus medicininę.

3.6. Varžybų **vyriausiasis teisėjas** vadovauja teisėjų kolegijai ir varžybų vykdymui. Jis atsakingas už teisingą varžybų organizavimą ir vykdymą pagal varžybų taisykles bei nuostatus. Vyriausiojo teisėjo nurodymai privalomi teisėjams, aptarnaujančiam personalui, dalyviams, atstovams, treneriams, komandų kapitonomams.

3.7. Vyriausiasis teisėjas privalo:

prieš varžybų pradžią organizuoti teisėjams seminarą ar instruktažą;

paskirstyti teisėjus į brigadas;

iki varžybų pradžios patikrinti ir pagal aktą tvirtinti trasas;

iki varžybų pradžios, jų metu bei po varžybų organizuoti pasitarimus su komandų atstovais, kuriuose informuoti apie vyriausiąją teisėjų kolegiją, trasas, varžybų vykdymo sąlygas bei rezultatus;

patikrinti medicininio aptarnavimo pasiruošimą;

spręsti gautus protestus;

organizuoti vyriausiosios teisėjų kolegijos posėdžius prieš varžybų pradžią, joms vykstant ir joms pasibaigus;

po varžybų vykdžiusiai organizacijai pateikti ataskaitą ir protokolus.

3.8. Vyriausiasis teisėjas turi teisę:

atidėti varžybų pradžią, jei neparuošta varžybų vieta, įranga ir inventoriūs;
nutraukti varžybas dėl nepalankių oro sąlygų ar dėl kitų priežasčių, jei dėl to gali įvykti nelaimingas atsitikimas arba būtų negalima vykdyti varžybas;
iškilus būtinybei pataisyti varžybų programą;

nustatyti trasos įveikimo kontrolinį laiką ir intervalus tarp komandų (dalyvių) startų;
pakeisti klaidingą teisėjo sprendimą ir nušalinti nuo darbo teisėjus, padariusius grubias klaidas ar nesugebančius vykdyti savo pareigas;

neleisti dalyvauti varžybose dalyviams, kurie neatitinka taisyklėms, nuostatams ar varžybų sąlygoms;

neleisti toliau dalyvauti varžybose dalyviams ar komandoms, grubiai pažeidusiems taisykles, nuostatus ar elgesio taisykles;

ypatingais atvejais, jei besivaržančiai komandai sutrukdyta dėl teisėjų kaltės, leisti dalyvauti pakartotinai.

3.9. Priklausomai nuo varžybų masto ir trasų skaičiaus gali būti vienas ar daugiau vyriausiajam teisėjui pavaldūs pavaduotojai.

3.10. **Vyriausiasis sekretorius** vadovauja sekretoriato darbui, informacijos tarnybai, techniniams darbuotojams (mašininkėms, kompiuterininkams), dalyvauja mandatų komisijos darbe, atsako už varžybų dokumentų paruošimą, už teisingą techninių rezultatų suskaičiavimą; organizuoja dalyvių apdovanojimą (diplomai, prizai, kitos dovanos).

3.11. Vyriausiasis sekretorius:

nustato sekretoriato organizacinę struktūrą, dokumentų judėjimo schemą rezultatų skaičiavimo metu;

duoda nurodymus sekretoriatui;

iš komandų atstovų priima vardines paraiškas, protestus, ruošia medžiagą svarstymui ir perduoda ją vyriausiajam teisėjui, kontroliuoja protestų svarstymo rezultatus;

kartu su vyriausiuoju teisėju ruošia ataskaitą apie varžybas.

3.12. Varžybų **sekretoriatas**:

po mandatinės komisijos darbo priima jos dokumentus;

iš mandatinės komisijos ar komandų atstovų priima vardines paraiškas ir tikrina, ar teisingai užpildytos;

vykdo burtų traukimą ir paruošia protokolą;

komandų vadovams išduoda, o po varžybų surenka dalyvių numerius;

išduoda teisėjams skiriamuosius ženklus, protokolų blankus;

rašo teisėjų kolegijos posėdžių protokolus;

kontroliuoja varžybų rūšių (trasų) protokolų teisingą pildymą ir paruošia

galutinius varžybų rezultatus;
paruošia pažymą apie teisėjavimą.

3.13. **Trasos viršininkas** vykdo trasos paruošimą ir atsako už jos stovį varžybų metu. Trasos viršininkas pavaldus vyriausiajam teisėjui ir jo turizmo šakos (trasos) pavaduotojui.

3.14. Trasos viršininkas:

nustato ir įrengia trasą pagal taisykles, nuostatus ir varžybų sąlygas;
pateikia įrangos trasos paruošimui paraišką, gauna įrangą iš komendanto ir atsako už ją varžybų metu;

paruošia saugos vietas ir aprūpina jas reikiama įranga ir inventoriuimi;
kartu su šakos vyriausiojo teisėjo pavaduotoju ruošia trasos schemą;
kartu su atsakingais už radijo ir telefono ryšį ruošia trasos ryšio ir signalizacijos schemą;

iki varžybų pradžios pristato vyriausiajam teisėjui trasą su aktu;

kartu su vyriausiojo teisėjo pavaduotoju supažindina kapitonus (dalyvius) su trasa;

kartu su vyriausiojo teisėjo pavaduotoju supažindina teisėjus su darbu ir paskirsto juos trasoje;

varžybų metu stebi trasos kokybę, jos žymėjimą ir įrangą;

sugedus etapų įrangai, imasi priemonių likviduoti gedimus, ypatingais atvejais turi teisę uždaryti trasą, nedelsiant pranešant apie tai vyriausiajam teisėjui ar jo pavaduotojui;

varžyboms pasibaigus, atleidžia teisėjus iš trasos ir gražina komendantui įrangą ir inventorių;

esant reikalui kartu su vyriausiuoju teisėju organizuoja gelbėjimo darbus ir laiku neatvykusių į finišą dalyvių paiešką.

3.15. **Techninės komisijos pirmininkas** tikrina, ar dalyvių asmeninis ir komandinis inventorių, techninės judėjimo priemonės atitinka saugos, taisyklių, nuostatų, varžybų sąlygų reikalavimus;

3.16. **Teisėjas-inspektorius** kartu su trasos viršininku tikrina trasos įrengimą; trasos schemą; dalyvių saugos priemones trasoje. Teisėjas-inspektorius gali pasiūlyti trasos viršininkui pakeisti trasą. Nesutapus nuomonėms, sprendžia vyriausiasis teisėjas.

3.17. Teisėjas-inspektorius varžybų metu tikrina teisėjavimą. Teisėjavimo įvertinimą ir teisėjų klaidas jis pateikia vyriausioje teisėjų kolegijoje vyriausiajam teisėjui ir jo pavaduotojui. Teisėjas-inspektorius neturi teisės duoti teisėjams pastabas.

3.18. Pageidautina, kad teisėjų kolegija turėtų vienodą aprangą ir skiriamuosius ženklus.

4. Mandatų komisija

- 4.1. Tarpvalstybinėse ir Lietuvos varžybose paraiškas priima ir patikrina rengėjo sudaryta mandatų komisija.
- 4.2. Kitose varžybose mandatų komisijos funkcijas gali atlikti varžybų Vyriausioji teisėjų kolegija.
- 4.3. Išankstinė paraiška pateikiama rengėjui, o vardinė (su gydytojo viza) - mandatų komisijai arba teisėjų kolegijai.

5. Varžybų dalyviai

- 5.1. Varžybose leidžiama dalyvauti asmenims, kurie atitinka nuostatų reikalavimus ir yra įrašyti paraiškoje.
- 5.2. Komandoms (dalyviams) gali būti uždrausta dalyvauti varžybose už:
  - 5.2.1. taisyklių ir varžybų nuostatų pažeidimą;
  - 5.2.2. teisėjų reikalavimų neįvykdymą;
  - 5.2.3. pašalinės pagalbos naudojimą, išskyrus medicininę;
  - 5.2.4. nepasiruošimą varžyboms;
  - 5.2.5. sąmoningą kliūčių pakeitimą arba jų praleidimą;
  - 5.2.6. pavėlavimą į startą;
  - 5.2.7. saugai užtikrinti reikalingo inventoriaus pametimą trasoje;
  - 5.2.8. nesportinį elgesį, trukdymą kitai komandai, grubų gamtos apsaugos taisyklių pažeidimą;
  - 5.2.9. veiksmus, keliančius pavojų dalyviams ir žiūrovams;
  - 5.2.10. komanda negali tęsti varžybų, jeigu vienas iš dalyvių buvo traumotas ir jam būtina medicininė pagalba.
- 5.3. Dalyvis privalo:
  - 5.3.1. laikytis sportinio elgesio normų, būti drausmingas ir mandagus;
  - 5.3.2. žinoti ir vadovautis šiomis taisyklėmis bei varžybų nuostatais;
  - 5.3.3. vadovautis saugos taisyklėmis, suteikti pagalbą traumuotiems arba patekusiems trasoje į pavojingą situaciją.
- 5.4. Dalyviui draudžiama:
  - 5.4.1. įeiti į starto zoną ar į trasą be teisėjų leidimo;
  - 5.4.2. trukdyti teisėjų kolegijos darbui.

6. Komandos vadovas, treneris ir kapitonas

- 6.1. Komanda į varžybas atvyksta su vadovu, kuris yra tarpininkas tarp komandos ir teisėjų kolegijos. Jei komandos vadovo nėra, jo pareigas gali eiti komandos treneris arba kapitonas.
- 6.2. Vadovas turi teisę:
  - 6.2.1. teisėjų kolegijoje gauti žinių apie varžybų eigą ir rezultatus;

6.2.2. prireikus raštu pateikti protestus arba pareiškimus.

6.3. Vadovas privalo:

6.3.1. žinoti ir griežtai vadovautis šiomis taisyklėmis ir konkrečių varžybų nuostatais;

6.3.2. dalyvauti teisėjų kolegijos posėdžiuose, kurie rengiami kartu su vadovais, ir gautą informaciją perduoti dalyviams;

6.3.3. užtikrinti komandos atvykimą laiku į startą;

6.3.4. varžyboms pasibaigus, informuoti teisėjų kolegiją apie varžybų trasoje likusius dalyvius;

6.3.5. treniruočių metu užtikrinti saugą.

6.4. Vadovui draudžiama:

6.4.1. trukdyti teisėjų kolegijos darbui;

6.4.2. be teisėjų kolegijos leidimo varžybų metu būti trasoje.

7. Varžybų vykdymo tvarka

7.1. Dalyvavimas varžybose prasideda nuo registracijos pradžios.

7.2. Trasų schemos arba informacija raštu apie jas paskelbiamos iki supažindinimo su trasomis natūroje.

7.3. Prieš varžybas komandų kapitonai (dalyviai) supažindinami su trasa. Teisėjai arba varžybose nedalyvaujanti komanda gali pademonstruoti, kaip teisingai turėtų būti įveikiama trasa.

7.4. Kad būtų apribota varžybų trukmė, gali būti skiriamas kontrolinis laikas.

7.5. Startų tvarkaraštį, burtų traukimo principus ir tvarką nustato Vyriausioji teisėjų kolegija.

7.6. Burtai traukiami dalyvaujant atstovams. Jei atstovas neatvyko, burtai traukiami be jo, ir tai neprotestuotina.

7.7. Neatvykus vienai iš komandų (dalyvių) į startą, kitų komandų (dalyvių) iš anksto paskelbtas laikas paprastai nekeičiamas.

7.8. Starto vietoje gali būti tik startuojantys dalyviai ir teisėjai.

7.9. Startas gali būti individualus, grupinis arba bendras.

7.10. Komanda startui duodama tokiu būdu: 5-10 sek. iki starto - „Pasiruošti“, 2-3 sek. iki starto - „Dėmesio“, starto momentu - „Marš“.

7.11. Finišas fiksuojamas, kai paskutinis komandos dalyvis ir jo transportuojamas inventorių perkerta finišo liniją. Ypatingi finišo reikalavimai nurodomi atskirų šakų varžybų taisyklėse.

7.12. Finišo uždarymo laiką nustato teisėjų kolegija.

7.13. Etapų įveikimo sąlygos ir baudos nurodomos atskirų turizmo šakų varžybų taisyklėse.

8. Protestai

- 8.1. Komandos vadovas turi teisę paduoti protestą dėl teisėjų sprendimo arba kitų komandų (dalyvių) veiksmų, prieštaraujančių taisyklėms, varžybų nuostatomis arba varžybų organizavimo sąlygoms.
- 8.2. Protestai vyriausiojo teisėjo vardu paduodami varžybų vyriausiajam sekretoriui raštu. Būtina nurodyti taisyklių, varžybų nuostatų, sąlygų punktus, kurie, protestuojančio nuomone, buvo pažeisti.
- 8.3. Protestai priimami vieną valandą po komandos, kurios pasirodymo metu įvyko incidentas, finišo. Protestas dėl varžybų rezultatų priimamas ne vėliau kaip vieną valandą po jų paskelbimo.
- 8.4. Nepriimami protestai dėl teisėjų kolegijos sprendimų, susijusių su varžybų sauga.
- 8.5. Vyriausioji teisėjų kolegija protestą turi apsvarstyti ir priimti sprendimą iki varžybų rezultatų patvirtinimo.
- 8.6. Galutinį sprendimą dėl protesto priima varžybų Vyriausiasis teisėjas.
- 8.7. Jei pateiktą protestą įmanoma išnagrinėti tik po varžybų, teisėjų kolegija gali leisti komandai dalyvauti varžybose.
- 8.8. Apie sprendimą turi būti pranešta protesto pareiškėjui.
- 8.9. Dėl nepagrįsto protesto pareiškėjas gali būti nubaustas.

9. Sauga varžybose

- 9.1. Rengiant varžybas, turi būti numatytos priemonės varžybų dalyviams, teisėjams ir žiūrovams apsaugoti:
  - 9.1.1. teisingas varžybų vietos parinkimas ir trasos paruošimas;
  - 9.1.2. tvarka ir drausmė varžybų metu;
  - 9.1.3. patikimas ryšys trasoje;
  - 9.1.4. medicininis aprūpinimas varžybų metu;
  - 9.1.5. priešgaisrinių sąlygų užtikrinimas;
  - 9.1.6. trasoje naudojamas tinkamas inventorių;
  - 9.1.7. tikslus gelbėjimo tarnybos darbas.
- 9.2. Už dalyvių saugą per varžybas atsakingas rengėjas.
- 9.3. Pavojingose trasos vietose turi būti pastatyti įspėjamieji ženklai, užrašai arba tos vietos aptveriamos.
- 9.4. Jei pablogėja meteorologinės ir distancijos įveikimo sąlygos ir dėl to negalima užtikrinti dalyvių saugos, Vyriausioji teisėjų kolegija turi keisti varžybų programą.
- 9.5. Jei kyla grėsmė dalyvių saugai, varžybos turi būti atidedamos, o pradėtos - nutraukiamos.

KELIAUTOJŲ DVIRAČIAIS VARŽYBŲ T A I S Y K L Ė S

1. BENDRIEJI NURODYMAI

1.1. Keliautojų dviračiais varžybų esmė - distancijos su natūraliomis (dažniausiai raižytoje vietovėje) ir dirbtinėmis kliūtimis įveikimas, specialių užduočių atlikimas.

1.2. Varžybų rūšys (rungtys): figūrinis vairavimas, triałas, kelionių technikos (kliūčių ruožas), ralis, maratonas, lėtas vairavimas ir kt.

1.3. Varžomasi techniškai tvarkingais, bet kokio tipo žmogaus raumenų jėga varomais dviračiais, turinčiais bent vieną bagažinę. Varžybos gali būti skirstomos pagal dviračių tipus.

1.4. Trasos įveikiamos su iki 10 kg. sveriančiu kontroliniu svoriu (asmeniniu ir grupiniu keliautojų inventoriumi), pritvirtintu ant bagažinių. Komandinėse varžybose kontrolinis svoris dalyviams paskirstomas laisvai. Masinėse ir pradedančiųjų varžybose leidžiama važiuoti ir be svorio.

1.5. Varžybos gali būti asmeninės ir komandinės. Minimali komandos sudėtis - 2 dalyviai. Jeigu komandoje važiuoja daugiau nei nurodyta nuostatuose moterų, įvedami papildomi koeficientai. Komandos sudėtį ir koeficientų reikšmes nurodo varžybų nuostatai.

1.6. Sąskrydžių ir varžybų, kuriuose yra kelios rungtys, komandų užimtos vietos nustatomos, sumuojant visų rungčių taškus, gautus už užimtas vietas (paskutinė vieta 1 taškas, priešpaskutinė - 2 ir t.t.). Atskiroms rungtimis gali būti taikomi varžybų nuostatuose nurodyti koeficientai. Jeigu taškų sumos vienodos, aukštesnę vietą užima komanda, geriau pasirodžiusi: a) ralio, b) kelionių technikos, c) triałas varžybose.

2. DVIRAČIŲ FIGŪRINIO VAIRAVIMO VARŽYBOS

2.1. Dviračių figūrinio vairavimo varžybose dviratininkas nustatyta eilės tvarka įveikia grunto ar asfalto aikštelėje pažymėtas (įrengtas) figūras ir pratimus.

2.2. Distancijoje įrengiamos figūros ir pratimai: koridorius, vėžė, gyvatukas, zigzagas, „kelmeliai“, anga, vartai, ratas, aštuoniukė, supuoklės, žiedas, daikto

pernešimas, „stop“ linija.

2.3. Figūrų ir pratimų aprašymai.

2.3.1. **Koridorius.** Dalyvis važiuoja 10 m. ilgio ir 0,7 m. pločio koridoriumi, kurį sudaro kas 1 m. išdėstyti 1,5 m. aukščio stovai.

2.3.2. **Vėžė.** Dalyvis važiuoja 5 m. ilgio 0,2 m. pločio iš abiejų pusių lentomis ar 0,10-0,15 m. aukščio žymekliais apribota vėžė.

2.3.3. **Gyvatukas.** Dalyvis važiuoja per visus tarpus (1,5 m. aukščio stovai išdėstomi 1,5 m. tarpais vienoje linijoje). Abejose pusėse 1,5 m. atstumu gali būti pažymėtos gabaritinės linijos.

2.3.4. **Zigzagas.** Dalyvis nurodyta kryptimi važiuoja stačiais kampais tarpusavyje sujungtų 5 tiesių 0,8 m. pločio ir 3 m. ilgio atkarpų sistema.

2.3.5. **„Kelmeliai“.** Vienoje eilėje kas 1,5 m. išdėstyti penki iki 0,10 m. aukščio „kelmeliai“. Kiekvienas „kelmelis“ pravažiuojamas priekiniu ratu iš vienos pusės, užpakaliniu iš kitos.

2.3.6. **Anga** (plyšys, tarpas). Dalyvis važiuoja tarp dviejų 8 cm. atstumu išdėstytų plokščių figūrų.

2.3.7. **Vartai.** Dalyvis važiuoja per 0,9 m. pločio ir 1,2 m. aukščio vartus su lengvai numetamu skersiniu.

2.3.8. **Ratas.** Dalyvis įvažiuoja per žymekliais pažymėtą 1 m. tarpą į 3 m. skersmens nubrėžto rato vidų, apsisuka jame ir išvažiuoja per tą patį tarpą.

2.3.9. **Aštuoniukė.** Figūrą sudaro du besiliečiantys 3 m. skersmens apskritimai. Dalyvis įvažiuoja per 1 m. pločio žymekliais, apskritimų lietimosi zonoje, pažymėtą tarpą, apsisuka viename rate, po to priešinga kryptimi antrame ir išvažiuoja per kitoje pusėje esantį tarpą.

2.3.10. **Supuoklės.** Dalyvis pervažiuoja 2,5 m. ilgio ir 0,2-0,3 m. aukščio atramos besisupančią lentą, kuri įrengta taip, kad, pervažiavus lentą, jos užvažiavimo galas, veikiamas nuosavo svorio, nusileistų žemyn.

2.3.11. **Žiedas.** 5 m. atstumu vienas nuo kito statomi 2 stovai su 1,5 m. aukštyje įrengtais laikikliais (kabliais). Ant pirmo stovo laikiklio (kablio) kabantį (0,2-0,3 m.) skersmens žiedą dalyvis nuima viena ranka ir, privažiavęs prie antro stovo, užkabina jį kita ranka.

2.3.12. **Daikto pernešimas.** 5 m. atstumu vienas nuo kito pažymimi 0,2 m. skersmens apskritimai. Dviračiu važiuodamas dalyvis paima daiktą (kėglį, ritę) iš vieno apskritimo ir pervežęs jį pastato kitame apskritime.

2.3.13. **„Stop“ linija.** Finišo zonoje pažymimas kvadratas su 1 m. kraštinėmis. Tolimoje judėjimo kryptimi statmenoje kraštinėje įrengiama „stop“ linija. Tai gali būti ant stovelių įrengtas skersinis. Dviračio ratu numestas skersinis turi

kristi šalia stovelių. Sustojus, leidžiama koja paliesti žemę kvadrato plote.

2.4. Distancijoje laisvai pasirinkta seka išdėstoma iki 10 skirtingų figūrų. Atstumas nuo išvažiavimo iš figūros iki įvažiavimo į po jos einančią turi būti ne mažesnis kaip 3 m. Atstumas nuo priešpaskutinės figūros iki paskutinės („stop“ linijos) ne mažesnis kaip 10 m. Figūros aikštelėje pažymimos: kreida, dažais, įtvirtinta juosta ar kita gerai matoma ir saugia priemone. Figūros pradžioje, pabaigoje bei mazginiuose taškuose (zigzage) statomi 0,15-0,20 aukščio nuverčiami žymekliai (kėgliai, ritės, strypeliai). Rato, aštuoniukės ir zigzago žymėjime tikslinga naudoti nuverčiamus iki 0,15 m. aukščio žymeklius.

2.5. Dalyvis privalo įveikti visas kliūtis nustatyta tvarka ir kryptimi (figūrose, kur tai nurodyta). Važiudamas tarp figūrų, dalyvis gali pervažiuoti jau įveiktas figūras, nepažeisdamas jų žymėjimo (nenuverčiant stovų, kėglių ir kt.).

2.6. Trasos įveikimo klaidos vertinamos **baudos taškais**:

2.6.1. **Vienas** baudos taškas skiriamas už:

- kiekvieną žemės lietimą koja nuo starto iki finišo;
- ženklinimo linijos kirtimą vienu ratu;
- figūros elemento ar žymeklio nuvertimą;
- žymeklio apvažiavimą iš neteisingos pusės;
- pernešamo daikto (žiedo, kėglio) pametimą;
- minimalią „stop“ linijos paklaidą.

2.6.2. **Trys** baudos taškai skiriami, kai:

- ženklinimo linijos kertama 2 ratais;
- nesilaikoma figūrų įveikimo eiliškumo;
- nesilaikoma nurodytos figūros įveikimo krypties;
- pažeidžiamas įveiktos figūros ženklinimas;
- perkeliamas, perstumiamas dviratis, remiantis koja.

2.6.3. **Dešimt** baudos taškų skiriama už:

- kiekvieną dalyvio kritimą (žemės lietimą, bet kuria kūno vieta virš kelio);
- dviračio parvirtimą;
- figūros praleidimą ar nebaigimą.

2.6.4. Maksimali bauda vienoje figūroje - 10 baudos taškų.

2.6.5. Vienas baudos taškas lygus nuo 1 iki 10 sekundžių (nurodoma varžybų sąlygose).

2.7. Asmeniniai dalyvių rezultatai nustatomi prie distancijos įveikimo laiko pridėdant laiką, kurį gauname laiko vienetais pakeitus baudos taškus. Esant vienodiems rezultatams, aukštesnę vietą užima mažiau baudų surinkęs dalyvis. Jeigu ir šie rezultatai vienodi, aukštesnė vieta skiriama anksčiau startavusiam;

prizinių vietų išaiškinimui skiriamas papildomas startas.

2.8. Komandų užimtos vietos nustatomos, susumavus įskaitinių dalyvių rezultatus. Esant vienodoms sumoms, aukštesnė vieta skiriama mažiau baudų turinčiai komandai. Jeigu ir šie rezultatai vienodi, lemia aukštesnis geriausio komandos dalyvio asmeninis rezultatas.

3. DVIRAČIŲ TRIALAS

3.1. Trialo trasoje dviratininkas važiuoja siauru, vingiuotu iš abiejų pusių apribotu koridoriumi stipriai raižytoje, vietomis vos važiuojamoje, vietovėje su natūraliomis (duobės, smėlėti ruožai, medžiai) ir dirbtinėmis (vamzdžiai, rąstai ir kt.) kliūtimis.

3.2. Trasa gali būti vientisa ar sudaryta iš kelių ruožų. Pastaruoju atveju baudos fiksuojamos tik tuose ruožuose.

3.3. Trasa ženklinama ant žemės įtvirtinta arba prie medžių, stovų pririšta juosta.

3.4. Trasos įveikimo kontrolinis laikas paskelbiamas prieš pirmojo dalyvio startą.

3.5. Trasos įveikimas vertinamas baudos balais.

3.5.1. Vienas baudos taškas skiriamas už:

- kiekvieną žemės lietimą koja visoje trasoje;
- medžių ar kabančių ženklinimų lietimą kūnu ar dviračiu;
- ant žemės įtvirtinto ženklinimo kirtimą 1 ratu.

3.5.2. Trys baudos taškai skiriami už:

- kabančio ženklinimo nutraukimą;
- išvažiavimą už žemėje įtvirtinto ženklinimo;
- dalyvio kritimą.

3.5.3. Dešimt baudos balų skiriama už:

- kliūtis, sudėtingos atkarpos apvažiavimą;
- kontrolinio laiko viršijimą.

3.6. Asmeninėje įskaitoje dalyvių užimtos vietos nustatomos pagal surinktų baudos taškų skaičių. Esant vienodam taškų skaičiui, lemia greitesnis trasos įveikimas. Jei ir šie rezultatai vienodi, aukštesnė vieta skiriama anksčiau startavusiam; prizinių vietų išaiškinimui skiriamas papildomas startas.

3.7. Komandų užimtos vietos nustatomos, susumavus įskaitinius dalyvių rezultatus. Esant vienodoms sumoms, aukštesnė vieta skiriama greičiau trasą įveikusiai komandai. Jeigu ir šie rezultatai vienodi, lemia aukštesnis geriausio komandos dalyvio asmeninis rezultatas.

4. KELIONIŲ TECHNIKOS VARŽYBOS

4.1. Kelionių dviračiais technikos (kliūčių ruožo) trasoje dviratininkų komanda raižytoje vietoje įvairiais keliukais ir takeliais įveikia gamtines, dirbtines kliūtis ir atlieka nustatytas užduotis. Trasos ilgis iki 5 km.

4.2. Trasoje numatomi etapai.

4.2.1. Dviračių technika:

- krovinio (kontrolinio svorio) tvirtinimas prie dviračio;
- lėtas važiavimas;
- važiavimas be kelio sunkiai važiuojama atkarpa;
- smėlėtas ruožas;
- važiavimas kompaktiška grupe;
- kilimas į kalvą dviračiu ;
- nusileidimas šlaitu dviračiu ;
- brastos įveikimas dviračiu.

4.2.2. Stovyklos įrengimas:

- palapinės statymas;
- viryklės (laužo) užkūrimas ir vandens užvirinimas ar virvutės perdeginimas;
- priedangos dviračiui įrengimas.

4.2.3. Orientavimasis:

- judėjimas pagal azimutą;
- orientavimasis duota kryptimi;
- orientavimasis žymėta trasa;
- judėjimas žemėlapyje pažymėta linija;
- atstumo pagal žemėlapi nustatymas;
- azimuto nustatymas;
- vizualus atstumo iki atskirų objektų nustatymas.

4.2.4. Sudėtingų kliūčių įveikimas:

- kilimas į statų šlaitą, nusileidimas šlaitu, šlaito traversas;
- bridimas per upę su sauga;
- buomo įveikimas su sauga;
- kabanti virvių perkėla;
- miško išvartų įveikimas;
- barjero įveikimas;
- „sužeistojo“ transportavimas.

4.2.5. Kitos specialios užduotys:

- medicininė pagalba (teoriniai klausimai ar praktinis demonstravimas);
- kelių eismo taisyklės;

- dviračio remontas ar diagnostika;

- mazgų rišimas.

4.2.6. Trialo atkarpos bei figūrinio vairavimo atskiri elementai.

4.3. Prieš startą teisėjai patikrina turimo varžybų inventoriaus kiekį ir kokybę.

4.4. Trasoje leidžiama komandos narių pagalba, išskyrus, kai užduotis turi atlikti atskiri dalyviai.

4.5. Pažeidimas (klaida) atskiruose etapuose ir atliekant užduotis baudžiamas baudos taškais, kurie pakeičiami laiku.

4.6. Galimi etapai ir užduotys nurodomi komandoms iš anksto išsiųstose sąlygose, o baudų lentelė pateikiama varžybų vietoje.

4.7. Komandų vietas nustatomos, prie trasos įveikimo laiko pridėjus baudos laiką. Esant vienodam rezultatui, lemia mažesnis baudų laikas.

5. DVIRAČIŲ RALIS

5.1. Dviračių ralio varžybose komanda nurodytu judėjimo grafiku įveikia atskirus trasos etapus ir dalyvauja papildomose rungtyse (PR).

5.2.1. Ralio etapai įrengiami įvairiuose keliuose (vengiant kairių posūkių intensyvaus eismo keliuose). PR etapus tikslinga rengti keliuose be pašalinio eismo.

5.2.2. Bendras dienos trasos ilgis iki 60 km ir numatyta iki 10 PR.

5.2.3. Kiekvieno etapo pabaigoje įrengiami maršrutiniuose dokumentuose iš anksto paskelbti laiko kontrolės (LK) punktai. Atskiruose ralio etapuose įrengiami judėjimo grafiką kontroliuojantys slapti laiko kontrolės (SLK) punktai. Visi LK ir SLK punktai yra numeruojami.

5.2.4. Papildomos rungtyės (PR) įrengiamos tarp ralio etapų (LK punktuose). Tai gali būti įvairūs etapai (užduotys), kurie išvardinti kelionių technikos varžybų skyriuje (4.2.). PR atlikimui nurodomas normatyvinis laikas. Etapų aprašymai duodami varžybų sąlygose.

5.3. Etapai įveikiami pagal grafinę ar žodinę legendą (atstumai tarp orientyrų ne mažesniu kaip 100 m tikslumu), markiruota trasa vietovėje ar žemėlapyje pažymima linija.

5.4. Judėjimo grafikas etape nurodomas maršrutiniuose dokumentuose, nurodant greitį (ar tikslų etapo įveikimo laiką), etapo įveikimo normatyvinį laiką. Vienas iš etapų (dažniausiai paskutinis) gali būti greituminis. Kiekvieno etapo kontrolinis laikas lygus dvigubam normatyviniam.

5.4.1. Ralyje taikomas kintamas ar pastovus judėjimo tvarkaraštis. Esant kintamam grafikui, komandos atvykimo laikas į eilinį LK priklauso nuo išvykimo laiko iš prieš tai esančio LK. Esant pastoviam grafikui, komandos

atvykimo laikas į eilinį LK priklauso nuo starto laiko. Pirmenybė teikiama kintamam judėjimo tvarkaraščiui. Judėjimo tvarkaraštis nurodomas varžybų sąlygose.

5.5. Ne vėliau kaip 0,5 valandos iki starto komanda gauna kontrolinę kortelę ir maršrutinius dokumentus (legendą, žemėlapius, maršrutinį lapą), kuriuose nurodomi visų etapų ilgiai, judėjimo režimai, papildomų rungčių charakteristikos ir kita būtina informacija.

5.6. Komandos atvykimo į punktą laikas fiksuojamas tuo momentu, kai komandos kapitonas įteikia teisėjui kortelę.

5.6.1. SLK punkte laikas fiksuojamas, kai pirmasis komandos narys įvažiuoja į punkto zoną arba sustoja aiškaus matomumo ribose. Laikai fiksuojami minutės tikslumu (sekundės atmetamos).

5.7. Etapų įveikimas ir PR įvykdymas vertinamas baudos taškais.

5.7.1. Vienas baudos taškas skiriamas už:

- kiekvieną vėlavimo ar skubėjimo minutę LK punkte;
- kiekvieną skubėjimo minutę SLK punkte;
- normatyvinio laiko viršijimas PR 10-30 sek. (apie 10 % normatyvinio laiko). Už normatyvinio laiko sutaupymą analogiškai skiriami premijiniai taškai.)

5.7.2. Dešimt baudos taškų skiriama už:

- eismo taisyklių pažeidimus;
- ne visą komandą kontrolės punkte (laiko skirtumas tarp pirmojo ir paskutinio dalyvio daugiau kaip 15 sek.).

5.7.3. Baudos už klaidas PR nurodomos varžybų sąlygose.

5.7.4. Komandai neįskaitomas etapas:

- viršijus kontrolinį laiką;
- praleidus LK ar SLK punktus.

5.7.5. Komanda šalinama iš varžybų (neįskaitoma rungtis):

- pametus kontrolinę kortelę ar savavališkai ištaisius įrašus joje;
- pasinaudojus pašalinėmis transporto priemonėmis.

5.8. Komandų užimtos vietos nustatomos, susumavus visus gautus baudos taškus. Ne visus etapus įveikusios komandos užima vietas po visą trasą įveikusių komandų. Esant vienodai baudos taškų sumai, aukštesnę vietą užima mažiau baudos taškų PR surinkusi komanda. Jei šių taškų sumos lygios, aukštesnę vietą užima greičiau PR atlikusi komanda. Esant ir šiems rezultatams lygiems, aukštesnę vietą užima anksčiau startavusi komanda.

KALNŲ TURIZMO TECHNIKOS VARŽYBŲ TAISYKLĖS

1. VARŽYBŲ ESMĖ

1.1. Kalnų turizmo technikos (toliau KTT) varžybos yra komandinis (gali būti ir individualus) distancijų, išdėstytų reljefo arba dirbtinių kliūčių atkarpose, įveikimas. Distancijos gali būti: uolų (dirbtinės laipiojimo sienelės ir kt.), sniego ir ledo, vandens kliūčių, gelbėjimo darbų, taip pat tam tikrų techninių veiksmų atlikimas.

Varžybose leidžiamas specialių techninių veiksmų arba jų kombinacijų sujungimas į vieną varžybų distanciją, keleto atskirų distancijų sujungimas į vieną arba visų distancijų sujungimas į vieną varžybų trasą, nustatant jos įveikimo laiką ir tarpinius finišus (kaip ralyje).

Varžybos gali vykti tiek nurodytu maršrutu, tiek ir komandos (dalyvio) savarankiškai pasirinktu maršrutu.

2. DISTANCIJOS ĮVEIKIMAS

2.1. Varžybų distancija laikoma įveikta, kai komanda (dalyvis) pasiekia visus kontrolinius punktus ir įvykdo Varžybų sąlygas.

2.2. Distancijos įveikimo ypatybės aptariamos Varžybų sąlygose ir patikslinamos aiškinant arba rodant distancijos ar jos atskirų etapų (atkarpu) įveikimą. Varžybų sąlygos (raštu arba žodžiu) pateikiamos komandoms prieš distancijos aiškinimą ir įveikimo demonstravimą.

2.3. Komandų startavimo eilės tvarka nustatoma burtų keliu, apie tikslų starto laiką pranešama varžybų metu. Varžybų sąlygose nustatomas laikas, skirtas įrangos patikrinimui.

2.4. Komandų finišas nustatomas pagal Varžybų sąlygas. Komandai palikus virvę (jei virvę nuimti nėra būtina), finišas nustatomas komandos kapitonui pareiškus apie atsisakymą nuimti virvę.

2.5. Komandos įveikia distanciją su kontroliniu kroviniu, kurio svoris nurodytas Varžybų sąlygose. Kontrolinis krovinys paskirstomas komandos nuožiūra arba pagal Varžybų sąlygas.

3. TAKTIKOS PARAIŠKA

3.1. Taktikos paraiškai (jei ji privaloma) keliami reikalavimai pateikiami Varžybų sąlygose. Paraiškoje gali būti distancijos įveikimo aprašymas, distancijos schema (fotografija), techninių veiksmų schema ir kt.

3.2. Aprašomoji paraiškos dalis pildoma pagal pavyzdį. Joje gali būti: dalyvių judėjimo būdai, kontrolinio krovinio arba „sužeistojo“ transportavimo atskirose atkarpose būdai, perkėlos organizavimo ir nuėmimo schema ir pan., taip pat planuojamas distancijos įveikimo laikas.

3.3. Distancijos schemą, brėžinio ar fotografijos pavidalu, su nurodytomis distancijos ribomis, starto ir finišo vietomis, apribojimų zonomis, kontroliniais punktais, saugos taškais, lyderio pasikeitimais ir kt. pateikia teisėjų kolegija arba sudaro pati komanda.

3.4. Distancijos schemoje komanda nurodo dalyvių judėjimo kryptis, veiksmus, naudojamus taškus, įrangos panaudojimo vietas ir kt. Schemoje vartojami distancijos tarnybos parinkti ženklai. Papildomi ženklai iššifruojami.

3.5. Taktikos paraiška pateikiama teisėjų kolegijai po distancijos aiškinimo ar demonstravimo per teisėjų kolegijos nustatytą laiką.

3.6. Už visus „Taktikos paraiškoje“ esančius praleidimus ir užpildymo netikslumus baudžiama kaip už pateiktos taktikos nesilaikymą.

4. SAUGOS UŽTIKRINIMAS DISTANCIJOJE

4.1. Vieta distancijos įrengimui turi būti saugi. Ją svarbu kruopščiai išvalyti nuo laisvai gulinčių arba nertvartai besilaikančių daiktų: akmenų, medžių ir kt. Jei jų pašalinti neįmanoma, juos būtina aptverti. Upės dalis, parinkta distancijai, turi turėti saugius priėmimus. Starto ir finišo vieta, priešstartinė zona turi būti pakankamai didelės, kad jose tilptų komandų dalyviai su įranga ir kontroliniu kroviniu.

4.2. Distancijos paruošimui vadovauja distancijos viršininkas. Jis privalo pats patikrinti visų punktų įrengimo patikimumą ir nuolat kontroliuoti jų būklę varžybų eigoje, taip pat pašalinti veiksnius, galinčius sukelti nelaimingus atsitikimus.

4.3. Saugos ir savisaugos, virvės tvirtinimo, nusileidimo organizavimo, švytuoklė ir kt. punktus distancijoje įrengia teisėjai. Saugas ir savisaugas distancijos įveikimo metu leidžiama tik atitinkamuose taškuose, įrengtuose distancijos tarnybos.

4.4. Visi esantys distancijoje dalyviai turi būti aprūpinti teisėjų arba komandine viršutine sauga (savisauga). Dalyvių, tam tikruose trasos etapuose galinčių

naudotis teisėjų sauga, skaičius turi būti nurodytas Varžybų sąlygose. Varžybų distancijoje galimos ir tokios atkarpos, kuriose sauga ar savisauga nebūtina. Tokie atvejai taip pat aptariami Varžybų sąlygose.

4.5. Teisėjo sauga prie dalyvio tvirtinama ir atpalaiduojama kontroliuojant teisėjui punktuose, nurodytuose Varžybų sąlygose. Teisėjų sauga tvirtinama atskiru karabinu. Teisėjo sauga neturi dalyviui trukdyti arba padėti įveikti distanciją, taip pat neturi liesti potencialiai pavojingų reljefo plotų. Sekti, kad teisėjo sauga būtų teisingoje padėtyje, privalo patys dalyviai. Draudžiama naudoti viršutinę saugos virvę dalyviui nuleisti arba ištraukti.

4.6. Visi varžybų dalyviai turi būti su apraišais, kurių viršutinė dalis sublokuota su apatine, šalmais su dalyvio numeriu ir raide **K** ant kapitono šalmo (jei šalmy reikalauja Varžybų sąlygos), taip pat turėti kitą įrangą, numatytą Varžybų sąlygose. Draudžiama karabinu susegti saugos diržų arba jų sistemos galus.

4.7. Komandų įranga turi būti techninės komisijos patikrinta ir leista naudoti varžybose. Įrangai, kurią reikia patikrinti, priklauso: pagrindinės virvės, apraišai ir jų sublokavimo elementai, savisaugos, prailgintojai, šalmai, karabinai ir kt.

4.8. Įrangai keliami reikalavimai: pagrindinė virvė turi būti ne plonesnė nei 10 mm ir nepažeistu šarvu; leidžiama naudotis mažesnio skersmens standartinėmis alpinistinėmis virvėmis (pvz. 9,3-9,5 mm), kurios atsparios ne mažesniam kaip 1600 kg masės įtempimui; prie pagalbinių virvių priskiriamos visos virvės (nepriklausomai nuo jų skersmens), kurios naudojamos kroviniui suveržti, neštuvams daryti, pertraukimui ant perkėlos ir kt.; visi saugos, savisaugos ir blokavimo elementai turi būti iš pagrindinės virvės arba jai lygiavertės; savisauga turi būti ne ilgesnė kaip 1,5 m; šalmas turi būti pritvirtintas prie apraišų sistemos.

4.9. Dalyvių, vienu metu galinčių naudotis dvigubais teisėjų turėklais, skaičius neribojamas. Atskiroje viengubų turėklų atkarpoje gali būti tik vienas dalyvis. Teisėjų padarytus saugos taškus iš dvigubos virvės kontroliniuose ir kt. punktuose galima naudoti bet kokiam elementų kiekiui tvirtinti.

4.10. Visi teisėjai distancijoje, kur to reikalauja saugumas, turi būti su sauga arba savisauga.

4.11. Gelbėjimo darbų distancijoje „sužeistasis“ ir jį lydintis asmuo kilti arba leistis gali tik dviguba virve, surišta mazgu, esančiu lydinčiojo dalyvio kontroliuojamoje zonoje. Saugos virvė yra vienguba. Vienas dalyvis saugomas komandine, kitas - teisėjų saugos virve. Taip pat būtinas šių dalyvių saugos (savisaugos) sistemų blokavimas.

4.12. Pakabinama perkėla turi būti paruošta iš dvigubos pagrindinės virvės, t.y. iš dviejų atskirų atšakų (vienai nutrūkus, laikytų kita). Besikeliantis į kitą pusę dalyvis turi būti prisitvirtinęs prie abiejų virvių ir prie teisėjų saugos virvės

(jei reikalauja Varžybų sąlygos). Be to, dalyvis privalo turėti ir jį su krantu siejančią virvę, už kurios jį būtų galima pritraukti prie kranto, jei jis pakibtų ant perkėlos virvės.

4.13. Visi nestandartiniai įrenginiai (blokadai, aštuoniukės, žumarai ir kt.) turi būti papildomai saugomi standartiniais. Polispastuose ir stabdymo sistemose draudžiama naudoti spaustus ir blok-stabdžius.

4.14. Atotampos, organizuojant saugą, turi būti ne ilgesnės kaip 0,5 m.

4.15. Visi karabinai turi būti su mova, išskyrus tuos karabinius, kurie pritvirtinti prie kuprinių, kopetėlių ir pan.

4.16. Saugojimo pirštinės paprastai naudojamos brezentinės. Techninei komisijai leidus, galima naudoti ir iš kitų medžiagų pasiūtas pirštines.

4.17. Pаметus bet kurią 10 mm arba didesnio diametro ilgesnę nei 5 m virvę (nepriklausomai nuo paskirties), ji laikoma pagrindine virve.

5. DISTANCIJOS ĮVEIKIMO SĄLYGOS

5.1. Distancijai pasiruošusi komanda (dalyvis, ryšys) turi prisistatyti teisėjui iškart po ankstesnės komandos starto. Priklausomai nuo trasos užimtumo, įrangos patikrinimui ir pasiruošimui startui yra skiriamas laikas. Po numatyto laiko komanda yra kviečiama į starto aikštelę. Startas skelbiamas, praėjus 5 min. nuo pakvietimo į starto aikštelę, nepaisant, ar dalyviai pasiruošę. Padidinti 5 min. apribojimą gali tik vyriausiasis teisėjas.

5.2. Dalyvio judėjimo pradžia etape yra laikomas jo savisaugos išsegimas arba (judant iš zonos, kurioje pagal Varžybų sąlygas savisauga nebūtina) starto linijos peržengimas.

5.3. Pabuvojimą punkte (kontroliniame, saugos ir kt.) reiškia dalyvio savisaugos turėklų arba saugos taško (kilpos) tame punkte palietimas.

5.4. Punktas laikomas praleistu, kai saugos virvė įsegama į karabiną kitame punkte.

5.5. Kontrolinio krovinio pabuvojimą punkte reiškia jį nešančio dalyvio apsilankymas punkte arba kai krovinį gali paliesti punkte esantis dalyvis.

5.5. Dalyvio kritimu starte laikomas kritimas, kai abiejų dalyvio kojų pėdos buvo virš pirmojo saugos kablo.

6. PAŽEIDIMAI IR BAUDOS

6.1. Jeigu vienas pažeidimas sąlygoja dar vieną ar kelis baustinus pažeidimus, dalyviui skiriama bauda tik už vieną pažeidimą, kurio bauda didžiausia. Pvz.: jeigu trasoje dalyvis pametė pirštinę (1 b.t.) ir toliau turėjo saugoti be pirštinės (3 b.t.), leistas be pirštinės virve (2 b.t.), jam skiriama viena 3 taškų bauda.

6.2. Jeigu buvo keli pažeidimai (teisėjo saugos nebuvimas, čiuptuko nebuvimas ir kt.), tai dalyviui skiriama bauda už kiekvieną pažeidimą ir baudos taškai sumuojami.

6.3. Komandai esant distancijoje, teisėjai fiksuoja klaidas, žymi pažeidimus į teisėjų korteles ir praneša apie juos dalyviams. Jeigu dėl klaidos pažeidžiami saugos reikalavimai, teisėjai reikalauja ją ištaisyti, stabdo komandos ar dalyvio veiksmus. Pvz.: dalyvis bando išeiti į trasą be viršutinės saugos. Teisėjas privalo jį sustabdyti ir pareikalauti pasirūpinti sauga. Už teisėjo nurodymų nevykdymą komanda gali būti pašalinta iš distancijos.

6.4. Jeigu pažeidimas padarytas dėl teisėjų klaidos, tai konfliktas turi būti sprendžiamas dalyvio naudai. Pvz.: jeigu dėl per daug įtemptos teisėjo saugos dalyvis negalėjo valdyti savo judėjimo švytuokle, tai bauda neskiriama. Išskirtiniais atvejais vyr. teisėjas gali leisti komandai startuoti dar kartą.

6.5. Pasirūpinti tinkama teisėjų saugos padėtimi distancijoje turi patys dalyviai. Teisėjų saugos pritvirtinimą prie dalyvio arba jos nusegimą turi kontroliuoti teisėjas. Jeigu dalyvis bando judėti neprisisegęs prie teisėjų saugos, teisėjas privalo jį sustabdyti, pareikalauti prisisegti ir prižiūrėti, kad šitas veiksmas būtų atliktas. Už tai komanda nebaudžiama.

6.6. Pažeidimą, už kurį baudžiama pašalinimu iš varžybų, turi užfiksuoti ne mažiau kaip du teisėjai. Sprendimą dėl komandos pašalinimo iš distancijos gali priimti tik vyriausiasis teisėjas arba jo pavaduotojas trasos reikalams.

6.7. Jeigu dalyvių padaryti pažeidimai nenumatyti Varžybų sąlygose, taisyklėse arba metodiniuose nurodymuose, tai jie turi būti vertinami, remiantis dabartinėmis alpinizmo ir kalnų turizmo technikos ir saugos taisyklėmis.

6.8. Oficialius atsakymus į klausimus, iškilusius dėl varžybų organizavimo, trasos įveikimo, baudų lentelių ir kt., teikia varžybų vyriausiasis teisėjas, o į klausimus, iškilusius distancijoje - jo pavaduotojai.

7. BAUDŲ LENTELE

Nr.	Pažeidimai, klaidos	Baudos taškai
T e c h n i k a		
1.	Viršutinio dalyvio kritimas, pakimbant ant teisėjo saugos	30
2.	Saugos praradimas distancijoje (teisėjo arba komandinės)	30
3.	Atsirėmimas už apribojimo	10
4.	Visiškas išėjimas už apribojimo	30
5.	Teisėjo saugos kaip atramos taško judėjimui panaudojimas	10
6.	Trumpalaikis saugos nebuvimas	5
7.	Neteisinga sauga	3
8.	Neteisingas nusileidimas virve	2
9.	Tarpinio saugos taško praleidimas	5
10.	Praradimas: kontrolinio krovinio pagrindinės virvės kitos įrangos	30 10 1
11.	Neužsukta karabino mova	1
12.	Neišimtas komandos kablys	5
13.	Komandos narį, keliantis per brastą, nunešė srovė	10
14.	Dalyvio sušlapimas, keliantis komandos pakabinta perkėla	10
15.	Neteisingai atliktas techninio veiksmo elementas	5
16.	Neteisingi „sužeistąjį“ lydinčio dalyvio arba jo pakėlimą/nuleidimą reguliuojančių dalyvių veiksmai	5
17.	„Sužeistasis“ padeda komandai	3
18.	Neteisingas mazgo užrišimas	1
19.	Stabilumo praradimas keliantis upe	2
20.	Neteisingas virvės pritvirtinimo punktų įrengimas	10
T a k t i k a		
1.	Visiškas pateikto maršruto pakeitimas	30
2.	Nukrypimas nuo pateikto maršruto (kiekvienoje atkarpoje)	5
3.	Techninių veiksmų arba įrangos panaudojimo vietos pakeitimas	10
4.	Techninio veiksmo schemos pakeitimas (polispasto, pakilimo virve ir kt.)	10
5.	Judėjimo būdo pakeitimas (kiekvienoje atkarpoje)	3
6.	Kontrolinio krovinio transportavimo būdo pakeitimas (kiekvienoje atkarpoje)	3
7.	Pateikto laiko pakeitimas (už 1 % nukrypimo)	0,2

Pastaba: atskirais atvejais teisėjų kolegija gali Varžybų sąlygose įvesti pakeitimus arba numatyti papildomas baudas.

8. BAUDŲ PAAIŠKINIMAS

8.1. Viršutinio dalyvio kritimas, pakimbant ant teisėjo saugos - 30 taškų. Pažeidimas yra fiksuojamas, kai dalyvis netenka visų atramos taškų ant reljefo, o kritimą sustabdo pakibimas ant teisėjų saugos. Viršutiniu laikomas dalyvis, turintis apatinę saugą, t.y. kada viršutinis saugos taškas, į kurį įsegtas karabinas

su komandine sauga, yra žemiau saugomojo kojų. Traverso metu viršutiniu yra laikomas dalyvis, turintis vienpusę saugą, o turintis dvipusią saugą ir komandinius turėklus, laikomas apatiniu. Jeigu dalyvis krisdamas vienu metu pakibo ir ant komandinės, ir ant teisėjų saugos virvės, o nustatyti, kuri iš saugų sustabdė kritimą neįmanoma, tai ginčas sprendžiamas komandos naudai.

8.2. Saugos (komandinės ar teisėjų) distancijoje praradimas - 30 taškų.

Pažeidimas fiksuojamas tada, kai:

8.2.1. saugos virvės galas atsisega nuo dalyvio apraišų, savisaugos nėra, o atnaujinti saugos savarankiškai neįmanoma, nepažeidžiant Varžybų taisyklių ar sąlygų;

8.2.2. dalyvis nueina į šoną tokiu atstumu („švytuoklė“), kad saugos virvė nebeatlieka savo funkcijų. Baudos taškai skiriami, jei dalyvis po trečiojo išpėjimo nesiima priemonių pašalinti „švytuoklę“.

8.3. Atramos, esančios už apribojimų, panaudojimas - 10 taškų.

Pažeidimu laikomas atsirėmimas į ribos liniją arba reljefą už jos bet kuria kūno dalimi. Baudos taškai skiriami už kiekvieną atsirėmimą už apribojimo.

Pažeidimo nėra, jei:

8.3.1. paliečiama ribojanti medžiaga, neprikludusi prie reljefo;

8.3.2. kūnas arba galūnės perkeliamos oru virš ribojančios linijos arba zonos, esančios už jos;

8.3.3. paliečiama ribojanti linija arba reljefas už jos kabančiais drabužiais, įranga, kontroliniu kroviniu ir kt.;

8.3.4. distancijos sąlygose gali būti aptariama ir papildoma teisėjavimo šiame punkte reglamentacija, pvz.: „Apribojimų privalu paisyti tik pirmiesiems dalyviams maršrute“ ir kt.

8.4. Išėjimas už apribojimų - 30 taškų.

Pažeidimu yra laikomas dalyvio išėjimas (visais atramos taškais) už apribojimų, t.y. išėjimas iš distancijos.

8.5. Teisėjų saugos, kaip atramos taško judėjimui, panaudojimas - 10 taškų.

Pažeidimu laikomas kiekvienas judančio dalyvio teisėjų saugos apkrovimas arba jos panaudojimas pusiausvyrai išlaikyti. Kabančioje perkėloje pažeidimu yra laikomas teisėjų saugos apkrovimas besikeliančio dalyvio savisauga.

8.6. Trumpalaikis saugos nebuvimas - 5 taškai.

Pažeidimu laikomas laikinas dalyvio saugos ar savisaugos nebuvimas. Saugą ar savisaugą galima atnaujinti savarankiškai, nepažeidžiant Varžybų sąlygų arba taisyklių.

Pažeidimas fiksuojamas, kai:

8.6.1. saugantysis nebesaugo:

- 8.6.1.1. paleidžia virvę iš rankų;
- 8.6.1.2. neteisingai pakeičiamas saugantysis.
- 8.6.2. saugojamasis praranda saugą;
- 8.6.2.1. pradeda judėti be komandinės saugos;
- 8.6.2.2. paskutinis dalyvis, nesant komandinei saugai, leidžiasi be čiuptuko;
- 8.6.2.3. neteisingai pakeičiama saugos virvė;
- 8.6.2.4. atsiriša mazgas arba tvirtinimo elementai atsisega saugos įrangoje;
- 8.6.3. neteisingai pereinama iš saugos į savisaugą;
- 8.6.3.1. savisauga nusisegama, nesant komandinės saugos;
- 8.6.3.2. dar nesant savisaugai, nebesaugo komandinė sauga.
- 8.6.4. neteisingai persisegama prie turėklų (nesant komandinės saugos)-atsisegama nuo vieno turėklų etapo anksčiau, nei prisisegama prie kito;
- 8.6.5. neleistinai didelė „švytuoklė“. Baudos taškai skiriami, jei teisėjui pakartojus įspėjimą, dalyvis nesiima priemonių „švytuoklei“ sumažinti.
- 8.7. Neteisinga sauga - 3 taškai.

Sauga laikoma neteisinga, jei negalėtų išlaikyti saugomojo jam krentant arba gali būti pavojinga saugančiajam. Už neteisingą veiksmą maršruto etape baudos taškai skiriami kiekvienam dalyviui vieną kartą.

Pažeidimu laikoma:

- 8.7.1. neteisingi saugojančiojo veiksmai:
    - 8.7.1.1. saugo viena ranka (kita ranka atlieka veiksmus, nesusijusius su sauga - išnarplioja virvės, perduoda įrangą ir t.t.);
    - 8.7.1.2. nepritvirtintas laisvas saugos virvės galas;
    - 8.7.1.3. saugoma be pirštinių;
    - 8.7.1.4. ranka liečiamas karabinas, per kurį vyksta sauga.
- Reikia atkreipti dėmesį į tai, kad vyr. teisėjas gali leisti naudoti įvairius mazgus ir saugojimo priemones, leidžiančias saugoti viena ranka ir be pirštinių.
- 8.7.2. neteisingi saugomojo veiksmai:
    - 8.7.2.1. didelis saugos virvės atsipalaidavimas (virvė kabo žemiau saugomojo, esant viršutinei saugai);
    - 8.7.2.2. neleistinai didelė „švytuoklė“. Baudos taškai skiriami, jei po teisėjo perspėjimo dalyvis nesiima priemonių „švytuoklei“ sumažinti.
  - 8.7.3. neteisinga saugančiojo padėtis saugomojo atžvilgiu:
    - 8.7.3.1. stovėjimas po judančiu dalyviu;
    - 8.7.3.2. stovėjimas po transportuojamu kontroliniu kroviniu;
    - 8.7.3.3. saugos (savisaugos) virvių trynimasis.
  - 8.7.4. neteisingas mazgų saugos ar savisaugos elementuose surišimas;
  - 8.7.5. neteisingas savisaugos organizavimas: savisaugos ilgis daugiau nei 1,5 m

viršija saugos aikštelės plotį, ji pritvirtinta prie saugos taško žemiau pėdų arba per tašką, kuriame pritvirtinta sauga, prie neskirtų savisaugai taškų, prie porininko saugos elementų;

8.7.6. keliantis oro perkėla su dideliu nuolydžiu: nėra virvės greičiui reguliuoti, pažeista prisisegimo prie perkėlos virvės ir atsisegimo nuo jos tvarka, dalyvis juda žemyn galva, kai perkėlos virvė su dideliu nuolydžiu;

8.7.7. neteisingas ėjimas turėklais (nesant komandinės saugos)- atskirame turėklų etape yra daugiau negu vienas dalyvis;

8.7.8. brendant upe neatsižvelgta į srovės kryptį, neteisingas darbas kartimi.

8.8. Neteisingas leidimasis virve - 2 taškai.

Pažeidimu laikoma:

8.8.1. pusiausvaros praradimas leidžiantis, t.y. reljefo arba nusileidimo aikštelės palietimas bet kuria kūno dalimi, išskyrus pėdomis arba delnais;

8.8.2. reguliuojanti ranka paleidžia virvę. Pažeidimo nėra, jei nusileidimo virvė yra užfiksuota;

8.8.3. leidimasis be pirštinių;

8.8.4. leidimasis virve, kurios gale nėra mazgo;

8.8.5. visų dalyvių nusileidimas (išskyrus pirmąjį) į persikabinimo punktą nepritvirtinta apačioje virve (vienguba arba dviguba), arba į nusileidimo aikštelę virve be fiksuojančio mazgo.

8.9. Tarpinio saugos punkto praleidimas - 5 taškai. Trijų iš eilės - 30 taškų.

Tarpinis saugos taškas laikomas praleistu, kada saugos virvė įsegama į kitą, tolimesnį, saugos tašką. Pažeidimas fiksuojamas, kai:

8.9.1. saugos virvė neįsegta tarpiniame saugos taške;

8.9.2. tarpiniame saugos taške įsegtas kablys ar kitas tvirtinimo elementas išsirovė, viršutiniam dalyviui einant maršrutu;

8.9.3. saugos virvė atsisegė nuo tarpinio saugos taško iki karabino įsegimo į kito punkto karabiną;

8.9.4. viršytas Varžybų sąlygose numatytas atstumas tarp savarankiškai organizuojamų tarpinių saugos taškų.

8.10. Kontrolinio krovinio, pagrindinės virvės arba kito inventoriaus pametimas.

Inventorius arba kontrolinis krovinyas yra laikomas pamestu, jeigu jis lieka trasoje po komandos finišo. Pažeidimas nėra fiksuojamas, jei vieno dalyvio distancijoje pamestą, paliktą įrangą ar krovinį į finišą atneša komandos draugas, nepažeisdamas Varžybų sąlygų. Sugadinta įranga (sulaužytos kopėtelės, nutraukta pagalbinė virvė ir kt.), nepalikta distancijoje po finišo, nelaikoma pamesta.

8.10.1. Kontrolinio krovinio pametimas - 30 taškų.

Pažeidimas fiksuojamas, jeigu kroviny s nukrito ir komanda negali jo paimti, nepažeisdama Varžybų taisyklių, nuostatų arba saugos reikalavimų. Pažeidimas taip pat fiksuojamas, jei prarandama kontrolinio krovinio dalis (suplyšus įpakavimui ir kt.).

8.10.2. Pagrindinės virvės pametimas - 10 taškų.

Pažeidimu yra laikomas virvės, nepritvirtintos nė vienu galu, metimas ir kai virvė paliekama distancijoje.

8.10.3. Kitos įrangos pametimas - 1 taškas.

Bauda skiriama už kiekvieną pamestą ar paliktą daiktą. Jei daiktai tvirtai sublokuoti į vieną sistemą (pvz.: karabinas prisegtas prie kopėtėlių), tai pametus juos, baudžiama kaip pametus vieną daiktą. Asmeninių daiktų palikimas nėra baudžiamas.

8.11. Neužsukta karabino mova - 1 taškas.

Mova neužsukta laikoma tada, kai, paspaudus užsegimą, karabinas atsisega. Pažeidimas fiksuojamas, jei karabino, naudojamo saugos ar savisaugos sistemoje, mova buvo neužsukta arba atsisuko. Karabinus su neužsukta mova galima naudoti pagalbiniam inventoriui, kontrolinio krovinio transportavimui ir kt.

8.12. Neišimtas komandos kablys - 5 taškai.

Pažeidimu yra laikomas komandos kabljo arba užkišamos įrangos (pvz.: frendų ir kt.) palikimas distancijoje po finišo (nepriklausomai nuo to, koku tikslu jie buvo naudojami). Baudos taškai skiriami už kiekvieną distancijoje paliktą kablį. Jei distancijoje liko keletas tarpusavyje sublokuotų kabljų, tai bauda skiriama kaip už vieną kablį.

8.13. Dalyvų nunešė srovė - 10 taškų.

Baudžiama, jei brendant upe dalyvų nunešė srovė ir jis pakibo ant komandinės saugos. Jeigu dalyvis negali savarankiškai ar su komandos pagalba išlipti į krantą, o tolimesnis jo buvimas vandenyje nesaugus, tai teisėjai suteikia būtiną pagalbą, o komanda diskvalifikuojama kaip techniškai nepasiruošusi.

8.14. Dalyvio sušlapimas, keliantis pakabinama perkėla - 10 taškų.

Baudžiama, jei dalyvis arba prie jo tvirtai pritvirtinta įranga liečia vandenį arba kabo žemiau sąlyginio vandens lygio.

8.15. Neteisingas techninio vaiksno atlikimas - 5 taškai.

Techniniai veiksmai yra suprantami kaip Varžybų sąlygose specialiai aptarti trasos įveikimo būdai:

- „nukentėjusiojo“ su jį lydintiu žmogumi pakėlimas;
- „nukentėjusiojo“ su jį lydintiu žmogumi nuleidimas;
- virvės ilginimas, leidžiantis „nukentėjusiajam“ ir jį lydintiam žmogui;

- iškėlimas iš plyšio arba išlipimas iš plyšio virve;
- „prieššvytuoklinės“ priemonės įstrižai kylant ar leidžiantis;
- švytuoklinės perkėlos ir kt.

Pažeidimu laikoma:

- 8.15.1. transportavimo virvių pakibimas žemiau lydinčiojo kojų keliant ar leidžiant „sužeistąjį“;
- 8.15.2. nevienodas transportavimo virvių įtempimas (viena atšaka kabo);
- 8.15.3. kai, tvirtinant „sužeistąjį“ su jį lydinčiu žmogumi prie transportavimo virvės, jie atsiduria neteisingoje padėtyje vienas kito atžvilgiu;
- 8.15.4. nėra priemonių, saugančių „sužeistąjį“ arba jį lydintį žmogų nuo apsvertimo, tvirtinant transportavimo virvės prie sėdynėlių;
- 8.15.5. transportavimo metu apkrova pereina ant „sužeistojo“ arba jį lydinčio žmogaus viršutinių apraišų;
- 8.15.6. sudvigubintos virvės aukščiau „sužeistojo“ ir jį lydinčio žmogaus nėra surištos bendru mazgu arba tas mazgas nėra lydinčiojo kontroliuojamoje zonoje;
- 8.15.7. čiuptukas ant dvigubų transportavimo virvių surištas iš viengubo repšniūro;
- 8.15.8. neteisinga karabino movos padėtis stabdžio sistemoje (ją gali atsukti virvė);
- 8.15.9. neužsukta karabino mova polispasto arba stabdžio sistemoje transportuojant „sužeistąjį“;
- 8.15.10. fiksuojamasis įrenginys iš repšniūro transportuojant „sužeistąjį“ pritvirtintas tiesiai prie polispasto ar stabdžio karabino;
- 8.15.11. transportavimo virvių galai „sužeistojo“ transportavimo metu nepritvirtinti prie reljefo arba dalyvio;
- 8.15.12. stabdis tvirtinamas tiesiai prie apkrovinės kilpos be tarpinio karabino;
- 8.15.13. transportavimo būdas neatitinka traumos pobūdžio;
- 8.15.14. nėra fiksuojančio mechanizmo nuleidžiant „sužeistąjį“;
- 8.15.15. neteisingas pagalbinių priemonių paruošimas (neštuvų iš karčių, rogučių ir kt.).
- 8.16. Neteisingi lydinčiojo arba reguliuojančiojo „sužeistojo“ kilimą arba leidimąsi veiksmai - 5 taškai.
- 8.16.1. Pažeidimu laikoma, jeigu lydintysis neužtikrina pastovaus dvigubintų virvių įtempimo (judėjimas laipiojant, „sužeistojo“ kėlimas ant savęs ir kt.);
- 8.16.2. reguliuojantysis „sužeistojo“ kilimą arba leidimąsi leidžia didelę virvių trintį;
- 8.16.3. neatsargus elgesys su „sužeistuoju“: lydintis žmogus neapsaugo

„sužeistojo“ nuo sąlyčio su reljefu;

8.16.4. „sužeistasis“ neprisegtas prie neštuvų arba rogučių (judant šlaitu, kurio nuolydis daugiau kaip 10 laipsnių);

8.16.5. reguliuojantysis „sužeistojo“ pakėlimą ar nuleidimą neužtikrina lydinčiojo stabilumo (per didelis dvigubintų virvių išdavimo arba surinkimo greitis).

8.17. „Sužeistojo“ pagalba - 3 taškai.

Pažeidimu laikoma „sužeistojo“ pagalba ruošiant transportavimą. Galimus „sužeistojo“ veiksmus transportavimo metu lemia „traumos“ pobūdis, numatytas distancijos sąlygose.

Pvz.: jeigu numatytos kojų „traumos“, tai baustinu pažeidimu bus laikomas „sužeistojo“ lietimas žemę kojomis transportavimo metu, o už veiksmus, atliekamus rankomis, nebus baudžiama.

Jei numatyta rankų „trauma“, komanda bus baudžiama už „sužeistojo“ darbą rankomis. Jei „sužeistasis“ „be sąmonės“, jam draudžiama patarinėti savo komandai. „Sužeistajam“ leidžiama pasitaisyti asmeninius daiktus: šalną, akinius, rankovę ir kt., taip pat užsidengti veidą, saugant jį nuo sąlyčio su reljefu, įranga ir kt.

8.18. Neteisingas mazgo užrišimas - 2 taškai.

Bauda skiriama už neteisingai surišto mazgo naudojimą.

Pažeidimu laikoma:

8.18.1. mazgo piešinio pakeitimas, sumažinant jo patikimumą (taip pat kontrolinių mazgų nebuvimas ten, kur jie numatyti);

8.18.2. mazgo panaudojimas ne pagal paskirtį (tiesiojo - skirtingo skersmens virvių surišimui ir kt.);

8.18.3. mazgų arba tvirtinimo detalių atsirišimas jų naudojimo metu (atsirišo virvė, kuria buvo pririštas kroviny, atsilaisvino kačių tvirtinimo detalės ir kt.), bet tik ne saugos įrangos elementuose.

8.19. Stabilumo praradimas keliantis upe - 2 taškai.

Upe brendantis dalyvis prarado pusiausvyrą, suklypo ir todėl ranka palietė vandens paviršių, akmenį ir kt., bet nebuvo nuneštas srovės.

8.20. Neteisingas virvės pritvirtinimo punktų įrengimas - 10 taškų.

Pažeidimu laikoma:

8.20.1. neteisingas lokalinės kilpos užrišimas (dirbant nevienodai apkraunami visi kabliai);

8.20.2. lokalinė kilpa surišta mažiau kaip iš dviejų savarankiškų pagrindinės virvės vijų;

8.20.3. lokalinės kilpos įtvirtinimui panaudoti mažiau kaip du uoliniai kabliai

- ant uolų reljefo arba mažiau kaip trys ledsraigčiai ant ledo šlaito;
- 8.20.4. nepatikimas transportinės virvės arba kilpos tvirtinimas (ant medžio, už saugos punkto ir kt.);
- 8.20.5. panaudoti savaime išsirišantys arba uždrausti mazgai.

9. VARŽYBŲ REZULTATŲ NUSTATYMAS

- 9.1. Komandos rezultatas nustatomas, sumuojant taškus už kiekvienos varžybų distancijos įveikimo laiką ir baudos taškus už techniką ir taktiką. Aukščiausia vieta skiriama komandai, surinkusiai mažiausią balų sumą. Esant lygiam rezultatui, pirmenybė teikiama komandai, surinkusiai mažiau baudos taškų už techniką, jei ir čia lygu - startavusiai pirmiau.
- 9.2. Komandos, įveikusios sutrumpintą maršrutą, užima konkrečioje distancijoje vietas po komandų, kurios įveikė pilną maršrutą.
- 9.3. Komandos rezultatas bendroje įskaitoje (pagal visas distancijas) nustatomas pagal užimtų atskirose distancijose vietų sumą. Esant vienodam kelių komandų rezultatui, pirmenybė teikiama komandai, užėmusiai aukštesnę vietą pagrindinėje varžybų distancijoje, kuri nustatyta Varžybų sąlygose.
- 9.4. Komandos, įveikusios vieną ar kelias distancijas sutrumpintu maršrutu, bendroje įskaitoje užima vietas po komandų, praėjusių daugiau distancijų pilnu maršrutu.
- 9.5. Komandos, kurioms neįskaityta viena ar kelios distancijos, bendroje įskaitoje užima vietas po komandų, kurioms įskaitymai pilnesni.
- 9.6. Konkretus komandų, įveikusių sutrumpintus distancijų maršrutus arba turinčias neįskaitytų distancijos rezultatų, nustatymas aptariamas Varžybų sąlygose.

PĖSČIŪJŲ KELIAUTOJŲ VARŽYBŲ TAISYKLĖS

1. VARŽYBŲ ESMĖ

1.1. Pėsčiųjų keliautojų varžybos yra komandinis trasų, išdėstytų reljefo arba dirbtinių kliūčių atkarpose, įveikimas bei specialių užduočių įvykdymas.

1.2. Varžybų rūšys:

- pėsčiųjų turizmo technikos varžybos;
- pėsčiųjų ralis;
- pėsčiųjų turistinis maratonas.

1.3. Leidžiamas specialių techninių veiksmų arba jų kombinacijų sujungimas į vieną varžybų trasą, nustatant jos įveikimo laiką ir tarpinius finišus.

Varžybos gali vykti nurodytu arba komandos pasirinktu maršrutu.

1.4. Komandos dalyvių skaičius nurodomas nuostatuose (paprastai 4-6 žmonės).

2. VARŽYBŲ TRASA

2.1. Varžybose gali būti šie techniniai etapai ir specialios užduotys:

1. Oro perkėla.
2. Persikėlimas rastu per upę, griovą.
3. Bridimas per upę, naudojantis turėklais ar kitokia sauga (arba be jos).
4. Persikėlimas virve su turėklais.
5. Persikėlimas per vandens telkinį plaukimo priemonėmis.
6. Pakilimas į šlaitą (tame tarpe su turėklų pagalba).
7. Šlaito traversas (tame tarpe su alpenštoku).
8. „Sužeistojo“ transportavimas.
9. Upelio, griovio įveikimas su pakabinama virve.
10. Pakilimas ir nusileidimas nuo skardžio.
11. Ėjimas kartimis.
12. Ėjimas kupstais.
13. Tankumyno, užvartos įveikimas.
14. Mazgų rišimas.
15. Pirmosios medicinos pagalbos suteikimas.
16. Topografijos užduotis.

17. Turistinis orientavimasis.

18. Palapinės statymas.

19. Laužo užkūrimas.

20. Kuprinės sukrovimas ir kt.

2.2. **Pėsčiųjų turizmo technikos** (kliūčių ruožo) varžybų trasos esmė - vietovėje kompaktiškai išdėstyti įvairių techninių kliūčių etapai, kai kurie iš jų įrengti teisėjų (oro perkėla, turėklai ir kt.).

2.3. **Ralio** trasoje gali būti 2.1. išvardintos kliūtys ir techniniai etapai, o taip pat ėjimo laiko grafiku, greičio, taktinių užduočių sprendimo ir kt. etapai. Ralio trasa imituoja žygio sąlygas, įveikiant etapus bei naudojantis žemėlapiu.

2.4. **Turistinis maratonas** - tai ilgas vienos ar kelių dienų maršrutas, suskirstytas į etapus, kurių ilgis ir trukmė nurodomi nuostatuose ir varžybų sąlygose. Etapuose gali būti gamtinės ir dirbtinės kliūtys bei orientavimosi elementai.

3. TRASOS ĮVEIKIMAS

3.1. Varžybų trasa laikoma įveikta, kai komanda įveikia visus etapus, atlikusi visus nuostatus ir varžybų sąlygų reikalavimus.

3.2. Pagal nuostatus ir sąlygas varžybos gali vykti dvejopai:

su išankstine trasos ar atskirų etapų įveikimo taktikos paraiška (pagal teisėjų pateiktą formą);

be taktikos paraiškos, komandai laisvai pasirenkant trasos įveikimo taktiką.

3.3. Trasos įveikimui gali būti skiriamas kontrolinis laikas, pranešamas dalyviams ne vėliau kaip prieš valandą iki pirmojo starto.

Kontrolinis laikas gali būti paskelbtas ar pakeistas ir po trijų komandų starto. Apie tai pranešama likusių komandų kapitonomams iki jų starto.

3.4. Komandos įveikia trasą su kontroliniu kroviniu (arba be jo), kurio svoris nurodomas varžybų sąlygose. Kontrolinis krovinyas paskirstomas tarp dalyvių komandos nuožiūra arba pagal varžybų sąlygas.

3.5. Finišo fiksavimo tvarka nurodoma varžybų sąlygose.

4. SAUGOS UŽTIKRINIMAS

4.1. Vieta trasos įrengimui turi būti saugi. Ją svarbu kruopščiai išvalyti nuo laisvai gulinčių ar netvirtai besilaikančių daiktų: akmenų, medžių ir kt. Pavojingas vietas aptverti.

4.2. Upės dalis, parinkta trasai, turi turėti pakankamai lygų ir kietą dugną, saugius priėjimus.

4.3. Trasos paruošimui, saugos ir savisaugos punktų įrengimui vadovauja trasos

viršininkas.

4.4. Etapuose, kur tai būtina, teisėjai įrengia saugos ir savisaugos punktus.

4.5. Teisėjo sauga prie dalyvio tvirtinama ir nuimama kontroliuojant teisėjui varžybų sąlygose nurodytuose punktuose. Teisėjų sauga tvirtinama atskiru karabinu.

4.6. Dalyviai patys turi sekti, kad teisėjo sauga būtų teisingoje padėtyje.

4.7. Teisėjo sauga dalyviui neturi trukdyti arba padėti įveikti trasą.

4.8. Visi varžybų dalyviai, jei to reikalauja varžybų sąlygos, turi būti su apraišais, kurių viršutinė dalis sublokuota su apatine, šalmais su dalyvio numeriu ir raide **K** ant kapitono šalmo (jei šalmų reikalauja varžybų sąlygos), taip pat turėti kitą įrangą, numatytą varžybų sąlygose.

4.9. Komandų įranga turi būti patikrinta techninės komisijos ir leista naudoti varžybose. Reikia patikrinti šią įrangą: pagrindinės virvės, apraišai ir jų blokavimo elementai, savisaugos, atotampos, karabinai, šalmai ir kt.

4.10. Visi nestandartiniai įrenginiai (blokadai, aštuoniukės, žumarai ir kt.) turi būti papildomai saugomi standartiniais. Polispastuose ir stabdymo sistemose draudžiama naudoti spaustus.

4.11. Atotampos, organizuojant saugą, turi būti ne ilgesnės kaip 0,5 m.

4.12. Visi karabinai turi būti su mova, išskyrus tuos, kurie pritvirtinti prie kuprinių, kopetėlių ir kt.

4.13. Teisėjai pavojingose trasos vietose turi būti su sauga arba savisauga.

5. VARŽYBŲ REZULTATŲ NUSTATYMAS

5.1. Komandos rezultatas technikos varžybose nustatomas sumuojant taškus už trasos kiekvieno etapo įveikimo laiką ir baudos taškus už techniką ir taktiką. Aukščiausia vieta skiriama komandai, kurios laiko ir baudos taškų suma mažiausia (1 b.t.= 30 sek.). Esant lygiam rezultatui, pirmenybė teikiama komandai, surinkusiai mažiau taškų už techniką, jei ir čia lygu - startavusiai pirmiau (jei nuostatuose nenumatytos kitokios sąlygos).

5.2. Komandos, įveikusios ne visus etapus, varžybose užima vietas po komandų, įveikusių visą trasą. Apie tai tiksliau nurodoma nuostatuose ir varžybų sąlygose.

5.3. Ralyje vietos nustatomos pagal baudos taškų sumą. Komandai, etape viršijusiai nustatytą laiką, skiriami baudos taškai už faktinio ir nustatyto laiko skirtumą. Greitesnis etapo įveikimas komandai pirmenybės neteikia.

5.4. Baudos taškai skiriami pagal Taisyklių baudų lentelę ir varžybų sąlygas. Kai kuriose varžybose gali būti nustatytas supaprastintas baudų taikymas.

5.5. Rezultatus galima skaičiuoti ir minutėmis. Tokiu atveju baudos taškai už trasos įveikimą paverčiami - 1 balas = 0,5 min.

BAUDŲ LENTELE

Nr.	Pažeidimai, klaidos	Baudos taškai (sek.)
	Technika	
1.	Neužsukta karabino mova	1(30)
2.	Neteisingas karties panaudojimas	1(30)
3.	Vienas žemės palietimas koja	1(30)
4.	Orientavimosi klaida už kiekvienus 3 laipsnius (virš 2 laipsnių kompaso nukrypimo)	1(30)
5.	Kontrolės linijos peržengimas	1(30)
6.	Karties pametimas po kliūties įveikimo	1(30)
7.	Neteisinga sauga	3(90)
8.	Neteisingai pavadintas topografinis ženklas (už vieną ženklą)	1(30)
9.	Pirmosios medicinos pagalbos suteikimo klaidos	1(30)
10.	Neteisingas mazgo užrišimas	1(30)
11.	Kritimas, keliantis virve su turėklais	3(90)
12.	Karties pametimas breniant	3(90)
13.	Gelbėjimo virvės atpalaidavimas (nukarimas)	3(90)
14.	Neteisingi „sužeistojo“ ar lydinčių dalyvių veiksmai	5(150)
15.	Neužrištas mazgas ir neteisingai paruošta kliūties įveikimui įranga	3(90)
16.	Neteisingasėjimas virve su turėklais	3(90)
17.	Kiekvienas paklaidos milimetras, žymint KP nužymėtame maršrute (virš leidžiamų 2 mm)	3(90)
18.	Trumpalaikis saugos nebūvimas	5(150)
19.	Kritimas nuo rasto, plaukimo priemonės ir kranto	6(180)
20.	Griuvimas (nunešė srovė) su susilaikymu	2(60)
21.	Nukrypimas nuo žemėlapyje pažymėto maršruto ir KP praleidimas	6(180)
22.	„Sužeistojo“ kritimas	10(300)
23.	Griuvimas (nunešė srovė) ir pakibimas ant saugos	10(300)
24.	Praradimas: kontrolinio krovinio pagrindinės virvės kitos įrangos	30(900) 10(300) 1(30)
25.	Kėlimasis oro perkėla, liečiant vandenį kūnu ar kontroliniu krovinium	10(300)
26.	Kiekvieno dalyvio etapo neįveikimas, jei komanda nuimta nuo etapo	10(300)
27.	Atsirėmimas už apribojimo	10(300)
28.	Viršutinio dalyvio kritimas, pakibant ant teisėjo saugos	30(900)
	Etapo neužskaitymas	
1.	Komandos pagrindinės virvės trūkimas	
2.	KP arba etapų ciliškumo pažeidimas	
3.	Neįveiktas etapas, duotos krypties KP neradimas, duoto laiko viršijimas	
4.	Žemėlapio pametimas	

Pastaba: 1. Padarius klaidą, kuri gali pažeisti saugos taisykles, teisėjas privalo liepti komandai (dalyviui) ištaisyti klaidą.

2. Atskirais atvejais teisėjų kolegija varžybų sąlygose gali padaryti pakeitimus arba numatyti papildomas baudas.

3. Kai kuriuose etapuose (pvz., palapinės statymas, laužo užkūrimas) baudos neskiriamos, bet reikalaujama būtinai teisingai atlikti veiksmą.

Taktika

Nr.	Pažeidimai, klaidos	Baudos taškai (sek.)
1.	Judėjimo tvarkos pakeitimas (kiekvienoje atkarpoje)	1(30)
2.	Kontrolinio krovinio transportavimo būdo pakeitimas (už kiekvieną krovinį)	3(90)
3.	Saugos būdo pakeitimas	3(90)
4.	Pareikštos įrangos pakeitimas (už kiekvieną daiktą)	3(90)
5.	Judėjimo būdo pakeitimas (kiekvienoje atkarpoje)	3(90)
6.	Nukrypimas nuo pateikto maršruto (kiekvienoje atkarpoje)	5(150)
7.	„Sužeistojo“ transportavimo būdo pakeitimas	10(300)
8.	Techninio veiksmo schemos pakeitimas (polispasto, pakilimo virve ir kt.)	10(300)
9.	Techninių veiksmų arba įrangos panaudojimo vietos pakeitimas	10(300)
10.	Žymus pateikto maršruto pakeitimas	30(900)
11.	Pateikto laiko pakeitimas (už 1 % nukrypimo)	0,2(6)

2.20. Jei rezultatai lygūs, pirmenybė teikiama komandai (igulai), turinčiai mažiau baudos taškų už techninius veiksmus, o jei ir jie vienodi - startavusiai anksčiau, jei nuostatuose nenumatytos kitos sąlygos.

2.21. Plaukimų bei įskaitinių plaukimų skaičius nurodomas nuostatuose.

2.22. **Komandiniame plaukime** (baidarių poromis ar kitaip) fiksuojamas laikas kiekvienuose vartuose (ar jų grupėse) už paskutinio laivo atsilikimą nuo pirmojo. Laiko skirtumas skaičiuojamas tarp pirmojo laivo vartų įveikimo pradžios ir paskutinio laivo įveikimo pabaigos (esant laiko vartų grupėms, laiko skirtumas skaičiuojamas atitinkamai tarp pirmųjų vartų įveikimo pradžios ir paskutinių vartų įveikimo pabaigos). Visiems komandos laivams startas bendras. Finišo laikas fiksuojamas pagal paskutinį laivą. Nuostatuose nurodomas leistinas laiko skirtumas tarp laivų ir baudos taškai už šio laiko viršijimą (paprastai 50 taškų).

3. Vandens ralis

3.1. Ralio programoje gali būti šie elementai:

- plaukimas pagal grafiką nustatytu greičiu;
- plaukimas kontroliniu laiku;
- kontrolinių punktų (KP), išdėstytų upės krantuose, žymėjimas žemėlapyje;
- nutolusių nuo upės KP radimas pagal žemėlapi;
- punktų, išdėstytų ežere po vandeniu, ieškojimas pagal žemėlapi;
- upės ruožo su natūraliomis ir dirbtinėmis kliūtimis įveikimas;
- greičio etapas.

3.2. Atskiruose etapuose gali būti vienas ar keli programos elementai.

3.2.1. Plaukimo pagal grafiką etape reikia laikytis pastovaus plaukimo greičio. Dalyviams nurodoma etapo trukmė (kontrolinis laikas) arba plaukimo greitis. Greitį tikrina teisėjai, kurie stovi dalyviams nežinomose etapo vietose. Etapo rezultatas skaičiuojamas susumuojant nukrypimo nuo grafiko laiką (minutes, paverstas baudos taškais).

3.2.2. Kontrolinio laiko etape reikia spėti atplaukti į finišą nustatytu laiku. Viršijus kontrolinį laiką, skiriami baudos taškai už pavėluotas minutes.

3.2.3. KP ženklų, išdėstytų upės krantuose, žymėjimas žemėlapiuose gali būti numatytas pastovaus greičio arba kontrolinio laiko etapuose. Žemėlapyje reikia kuo tiksliau pažymėti KP buvimo vietą. Rezultatas skaičiuojamas sumuojant baudos taškus už žymėjimo netikslumus (pvz., už 2 mm paklaidą - 1 baudos taškas).

3.2.4. Nuo upės nutolusių KP ieškojimo etape skiriamas kontrolinis laikas,

per kurį reikia nuplaukti upės ruožą (gali būti su KP krante) ir rasti nutolusius nuo upės KP. Baudos taškai skiriami už nerastus krante KP ir už nesugebėjimą laikytis kontrolinio laiko.

3.2.5. Po vandenių KP ženklai ežeruose išdėstomi maždaug 1 m gylyje. Baudos taškai skiriami už nesurastą ženklą.

3.2.6. Įveikiant dirbtines kliūtis (vartus) baudos taškai skiriami taip pat kaip ir vandens keliautojų technikos varžybose, tik su koeficientu 0,1.

3.2.7. Greičio etapo ilgis paprastai ne ilgesnis kaip 3-4 km. Baudos taškai skiriami už atsilikimą nuo nugalėtojų (pvz., už 10 sek. - 1 baudos taškas).

3.3. Į ralio programą gali būti įtraukti ir kitų varžybų elementai, priklausomai nuo parinkto maršruto ypatybių.

3.4. Bendras ralio rezultatas skaičiuojamas susumuojant gautus baudos taškus visuose etapuose.

4. Vandens maratonas

4.1. Dalyviai plaukia nustatytu maršrutu. Tikslas - kuo greičiau atplaukti į finišą. Maršrute gali būti gamtinės ir dirbtinės kliūtys. Dienos etapo ilgis - 30-50 km.

5. Gelbėjimo darbų varžybos

5.1. Varžybos vykdomos imituojant avarinę situaciją ir organizuojant jos likvidavimą, transportuojant apverstą laivą, igulos narius į krantą nurodytoje vietoje.

5.2. Gelbėjimo darbų varžybos vykdomos 100-500 m ilgio sraunios upės atkarpoje. Plaukimo linija, manevrų atlikimo vietos žymimos plūdurais, virš vandens pakabintais orientyrais.

6. Saugos užtikrinimas

6.1. Varžybose leidžiama dalyvauti tik techniškai tvarkingais laivais. Jų konstrukcija neturi trukdyti palikti laivą avarijos metu, netraumuoti dalyvių.

6.2. Pagal trasos pavojingumą kiekvienas dalyvis privalo dėvėti gelbėjimo liemenę ir šalną. Apie tai turi būti parašyta varžybų nuostatuose.

6.3. Baidarės turi būti nepaskandinamos (su oro talpomis) ir, reikalui esant, su virvių aprišalais.

6.4. Nuostatuose, atsižvelgus į trasos ypatybes, turi būti nurodyti ir papildomi reikalavimai laivų įrengimui, apsauginei aprangai.

Patvirtinta:
Lietuvos keliautojų sąjungos
prezidiumo 2003 m. gegužės 19 d.

KELIAUTOJŲ SPORTO TEISĖJŲ KATEGORIJŲ SUTEIKIMO KLASIFIKACINIAI REIKALAVIMAI

Teisėjo kategorija	Stažas metais nemažiau	Minim. varžybų skaičius	Reikalavimai	Kas suteikia
JAUNOJO TEISĖJO	1	3	- amžius 12 - 16 metų; - teisėjavimas cilinio (trasos) teisėjo pareigose; - dalyvavimas teisėjų seminare	LKS klubai, miestų JTC
TEISĖJO	1	5	- teisėjavimas cilinio (trasos) teisėjo pareigose; dalyvavimas teisėjų seminare	LKS klubai
PIRMA	3	6	- teisėjavimas 4 miesto varžybose vyriausiojo teisėjo (pavduotojo) arba vyriausiojo sekretoriaus (pavduotojo) arba trasos viršininko (pavduotojo) pareigose; - teisėjavimas 2 miesto varžybose vyresniojo teisėjo pareigose; - dalyvavimas ruošiant teisėjų seminarą	LKS klubai
NACIONALINĖ	4	4	- teisėjavimas 4 respublikinėse varžybose vyriausiuoju teisėju arba vyriausiuoju sekretoriumi arba trasos viršininku; - arba 8 varžybose vyriausiojo teisėjo arba vyriausiojo sekretoriaus pavduotojo arba trasos viršininko pavduotojo pareigose; - dalyvavimas vykdamas respublikinį teisėjų seminarą	Lietuvos keliautojų sąjunga
TARPATAUTINĖ	5	5	- teisėjavimas 3 tarptautinėse varžybose (po nacionalinės kategorijos suteikimo) vyriausiojo teisėjo, vyriausiojo sekretoriaus, trasos viršininko pareigose ir 2 respublikinėse varžybose vyriausiuoju teisėju arba vyriausiuoju sekretoriumi arba trasos viršininku; - dalyvavimas vykdamas vieną teisėjų seminarą tarptautinių varžybų vietoje	Lietuvos keliautojų sąjunga